

MI A MAGYAR?

**Magyarok voltak Magyarország nélkül,
Magyarok vannak Magyarország nélkül,
Magyarok lesznek Magyarország nélkül.
Mert az országnál mélyebb a magyarság,
Mert test az ország és lélek a nép —
Keret az ország, s az ország-keretben
A magyarság a fejedelmi Kép...
Két évtizedig idegen keretben
A Kép, a lényeg alig változott,
Oltárképpé magasztosult talán,
Bár nyomta a keret, az átkozott.
A régi, rokon, ismerős keretben
Ne felejtjük: ez is csak foglalat —
Jobban hat a neki való keretben,
De mégis csak a Kép az, aki hat!
Csikoroghat az államgépezet,
Mert minden állam test és csikorog —
De Arany János dallama örök,
S Petőfin nem fognak a divatok!
Vannak bolondjai a szerelemnek,
S örültjei a honfi-láznak is —
De néha nagyon is hamar kisül,
Hogy mindez múltó, balga és hamis.
Vannak korszakos szörnyű tévedések
És vad politikai divatok —
De néha egy-egy költő mondja el
Joggal: az állam mostan én vagyok.
Két évtizedes idegen keretben
Mi megláttuk az örök lényegét —
Országokat lehet szétdarabolni:
Nem lehet legyilkolni lelkeket!**

Reményik Sándor (1890-1941): Mi a Magyar?

Reményik 1941-ben írott verse ma is igen időszerű. Úgy előző lapszámunkban, mint ebben is újra felbukkan magyarságunk értelmezésének fontossága, Attól függően, hogy miként fogalmazódik meg bennünk nemzetiségünk, annak függvényében cselekszünk és láthatjuk jövőnket, nemzetiségünk fennmaradását. A magunkról – az anyaországtól elszakadt nyugati szórványban élő magyarokról – alkotott képünk, nem csak saját magunk számára fontos, hanem, az otthoni, a magyarországi vonatkoztatásban is.

Oszttjuk a gondolatot, amelyet Reményik Sándor annyira találóan és érthetően megfogalmaz verseiben, viszont sokszor szembesülünk azzal is, hogy nagyon kevesen cselekszenek ezen meggyőződésüktől vezéreltetve.

Nap mint nap látjuk és érezzük, hogy magyarságunk meghatározója alapjában véve nem a haza, hanem mi magunk vagyunk, azok akik anyanyelvünket itt használva élünk, mi akik kötődünk a hazához, de nem az országhoz, hanem a magyarsághoz általában, mindazokhoz, akik Magyarország határain belül vagy éppen azon kívül magyarságukat konokul, megtartva, de ennek értelmét is látva, erről megbizonyosodva akarnak élni.

Lőrinczi Borg Ágnes

Az Ághegy-Liget Baráti Társaság vendégeként

skandináviai körúton járt nálunk **Komlós Attila**, a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága sokáig ügyvezető elnöke, most elnökségi tagja, a Határon Túli Magyarok Hivatalának volt elnöke.

Útja során a különféle magyar egyesületek vezetőivel és tagjaival találkozott Stockholmban, Lundban és Koppenhágában.

Stockholmban előbb az Idős Magyarok - Palotai Mária által vezetett - Klubjában folytatott kötetlen eszmecsere, majd a Kalocsai Margit, a Magyar Ház Közössége elnökének vendégeként többek között Fil. mag. Straszer Boglárkával, az uppsalai egyetem tanárával is találkozott. Majd az **Ághegy** című skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyam intézőjével és Hegedűs Zsolttal, a Magyar Liget munkatársával városnézésen vett részt.

Folytatás a 9. oldalon

A HHR hírlevelére

A HHRF –Hungarian Human Rights Forum—alapítványnak igen sokat köszönhet minden határon túli magyar szervezet. A hhrf honlapot működtető lelkes csoportnak - személyesen az alapítvány elnökének - írt nyílt levelet Tar Károly. A levél teljes terjedelmének idézésével szeretné a szerkesztő is megköszönni mindazok segítségét, akik a HHRF körül a szórványban élő magyarság érdekében cselekszenek.

Hámos Lászlónak a Magyar Emberi Jogok Alapítványa elnökének

Az **Ághegy** című skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyam és a **Magyar Liget** című dél-svédországi magyarok családi lapja szerkesztőjeként, a HHRF elmúlt évi, tartalmas beszámolójának sorai készítenek arra, hogy a Magyar Emberi Jogok Alapítványának nemes, a nyugati régiókban élő magyarság számára felbecsülhetetlen értékű sokoldalú segítségét megköszönjem.

Mi, akik otthonról magunkkal hoztuk a közösségi szolgálat magyarságunkat éltető parancsát, és a befogadó ország polgáraiként örökös hídépítést vállaltunk az anyaországgal való egyetemesen hasznos kapcsolatok elmélyítése érdekében, hétköznapjainkon sem lehetünk meg a haza éltető figyelme nélkül. Mostanában is félve tapasztaljuk, hogy ez az áhított figyelem csökken, magyarságunkban való megmaradásunk számos gondját elfedi az anyaországban rólunk felületesen alkotott anyagi jólét leple.

Az északi országokban élő magyarokról alkotott képet, miszerint a kolbászból fonott kerítéseink mintájára, nálunk a házak kerítése lazacból lenne, változatlanul elfogadja a hivatalos kultúrpolitika és az egyszerű magyar polgár is. Ennek következménye, hogy közművelődési életünkben anyai segítségre nem számíthatunk, és az erkölcsi segítségnyújtás is megcsappanni látszik az erre hivatott hazai intézmények felszámolásával, költségvetési kereteik rohamos csökkentésével.

Mindezt most, ismételtén, azért kellett megfogalmaznom, mert ehhez viszonyítva válik nyilvánvalóvá a HHRF jövőt éltető minden segítése. A HHRF, Hámos László elnöki levelében, szerényen kiterjeszti a segítségnyújtás gyakorlatát az Alapítvány támogatóira, akire az eltelt harminc esztendőben számíthattak a kisebbségi magyar közösségeikért végzett tö-

rekvéseikben. Hírlevelében beszámol a közösen elért eredményekről, amelyből megtudhatjuk, hogy miképpen járulhatunk hozzá ahhoz, hogy együttes erővel még hatékonyabban cselekedjünk közös ügyünk, a külhoni magyar közösségek hangjának nemzetközi felerősítése érdekében.

Az **Ághegy** és a **Magyar Liget** mindenféle anyagi támogatás nélkül, a HHRF alapítvány internetes oldalának (www.hhrf.org/aghegy, www.hhrf.org/magyarliget) közel egy évtizede köszönheti gyors megjelenését az Alapítvány portálján olvasható több, mint 110 tagú honlap-családdal együtt. Az **Ághegy** és a **Magyar Liget** nyomtatásban csak nagy erőfeszítések által, a szerkesztő sziszifuszi munkájának nyomán, és néhány, a közösségi munkát is tudatosan vállaló, az **Ághegy-Liget Baráti Társaság** tagjának áldozatos munkájával és anyagi segítségével jelenik meg. A HHRF fejlesztési programjának köszönhetően, amelynek eredményeként ingyenes, korlátlan megjelenést biztosít a határon túli magyar közösségek kulturális, egyházi, politikai szervezetei és sajtóorgánumi számára tervezzük, hogy a közeljövőben az **Ághegy-Liget** címen Baráti Társaságunk honlapját is elhelyezzük az Alapítvány portálján, és ezzel nemcsak az észak-európai magyarok két lapjának továbbéltetését segítjük, hanem egyben több száz támogatót toborzunk a HHRF gyarapodó seregébe is.

A haza, amelynek nem lehetünk, nemzetiségünket, anyanyelvünket, születési helyünket, származásunkat, nevünket illetően magától értetődően állampolgárai, egyik Svédországban élő magyar író szerint „hordozható.” Sokan anyanyelvünkben hordozzuk. Reményik Sándor figyelmeztetése alapján: „ahol állsz, ott vesd meg a lábad”. Akárhon is vagyunk magyarok, a haza éltető figyelme nélkül, elporladunk. Ha időnként csökken is a haza nyugati régiókban élő magyarokra való figyelme, annál inkább felértékelődik a Magyar Emberi Jo-

gok Alapítványának tevékenysége. Mikesünket parafrázálva most éppen időszerű, ha kijelentjük: Úgy szeresük a hazát, hogy nem feledjük a HHRF-et!

Stockholm, 2007 húsvét vasárnapján

Tar Károly mkl.

író, szerkesztő

www.tarkaroly.ini.hu

Új vezetőséggel

indult az idén az Ághegy-Liget Baráti Társaság. Kitűzött legfontosabb célja az Ághegy című skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyam 16-20. számát tartalmazó IV. kötet nyomtatási költségeinek előteremtése.

Tiszteletbeli elnök: Tar Károly

tar.karoly@gmail.com

Elnök: Dániel Lajos,

erika@lajosdaniel.com

Alelnök: Csillag János

janos.csillag@hotmail.com

Ügyvezető elnök és pénztáros

Lőrinczi Ágnes,

agnesborg@yahoo.se

Titkár: Tóth Tünde

tubi@hotmail.com

Mivel, az ismert okok miatt, anyaországi segítségre nem számíthatunk, a Társaság arra kéri tagjait és barátait, hogy az eddigiéknél hathatósabban támogassák kiadványunk megjelenését a következő módon:

Új számlaszámunkra: PlusGiro 105 29 43-6 Ag.-Borg szíveskedjenek befizetni 180 koronát. (Tagdíj: 80 kr + IV. kötet 100 kr)

Adományokat is elfogadunk. A felajánlott képzőművészeti munkákat, és más tárgyi adományokat gyűjteményes kiállítás keretében jótékonyági árverésen értékesítjük. Az eddigiékhöz hasonlóan IV. kötetet is önköltségi áron kapja a tagság.

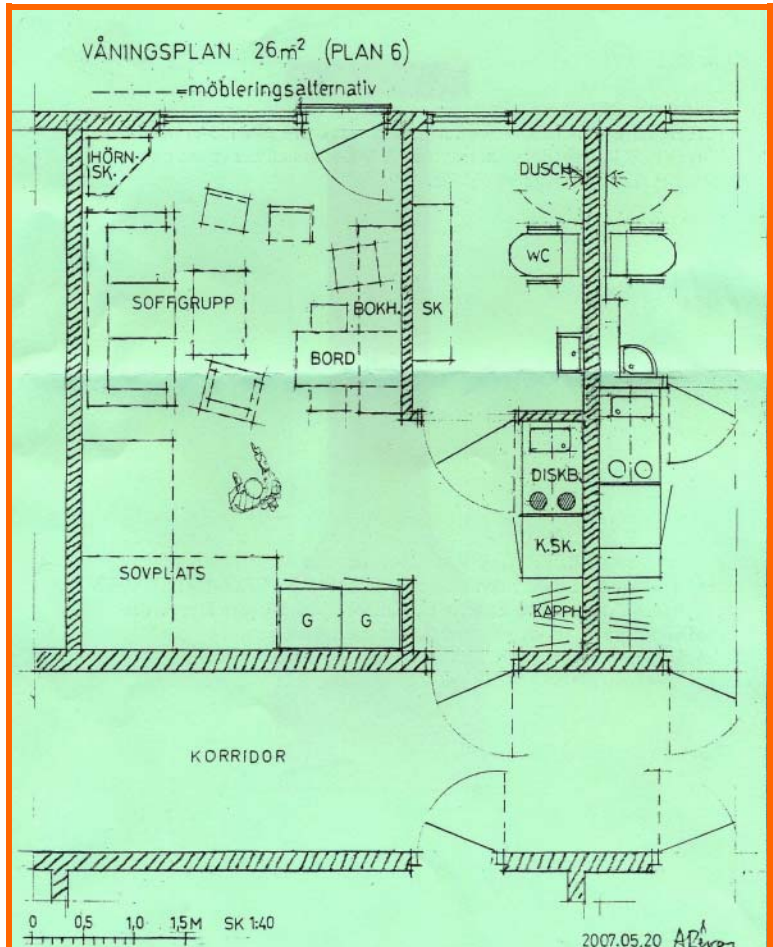
Lesz otthona a svédországi idős magyaroknak!

Palotai Marika betartja ígését. Ügyvezető igazgatójaként, a stockholmi Gröndalsvägen 146 szám alatti épület hatodik és hetedik emeletén, 2008 januárjában megnyíló Magyar Otthon megtekintésére hívja az érdeklődőket 2007 június 16-án 10-16 óra között, ahova a földalattal lehet eljutni a Liljeholmen állomásig, onnan a 133-as busszal a Mörtviken megállóig.

A kilencemeletes házat a bérlőkkel egyeztetve felújítják. A lakások 26 négyzetmétereseek. A lakbér fűtéssel, világítással, melegvíz szolgáltatással, mosókonyha, közös konyha és társalgó használatával 4100 korona. A bérlőknek 15.000 koronát szükséges letétbe helyezniük a lakás foglalójaként. A segítségre szorulókat az Ungerskt Seniorboende AB kétnyelvű személyzete szolgálja ki.

A vállalkozás 1000 koronás részvényeket bocsát ki. A részvényesek előnyt élveznek a beköltözésnél. Bővebb tájékoztatás: **Palotai Mária 08 6452307, 0707 454558 és Neufeld Róbert – 08 662 3443.**

Fenn: a lakótömb és a gyönyörű kilátás.

Lenn: a lakás alaprajza, a szoba, a konyha és a mellék-helyiség.

Komlós Péter
felvételei

Emberbaráti segítséggel tisztább mosoly

Az aradi gyermekek már több esztendeje élvezik a svédországi fogorvosok és fogápolók segítségét, akik eddig már számos alkalommal önzetlen segítséget nyújtottak a gyermekek fogápolásában. 1995 óta, jól tervezett rendszerességgel, Lars Gäreberg, a möndali egyház papjának Gligor atyának a román ortodox egyház képviselőjének kezdeményezésére, svédországi szakembereket szabadidejüket feláldozva utaznak Romániába, ahol a korszerű svéd felszerelések és eszközök használatával, elsősorban az árvagyerekeket segítik a rendszeres fogápolásra való szoktatásban. A kezdeményezés vezetője Leif Borg göteborgi fogorvos. Eleinte autóbusszal berendezett fogorvosi rendelővel járták a környéket.

Néhány esztendeje, amikor a Möndali Rotary Klub korszerű fogorvosi rendelőt alakított ki a 7-es számú iskolában, ahol az iskolához közeli árvaház gyermekeit is ellátják és tanítják a fogápolásra Johanna Berkemar (2. kép) hét, Kerstin Strock és Tar Bengtsson Zsuzsa (1. kép) öt-öt éve lelkesen végzik ezt az emberbaráti tevékenységet. A Rotary Klub (a Vöröskereszthez hasonló szervezet) részéről Göran Hammarskjöld gondoskodik a gyermekek ápolásához szükséges anyagiak előteremtéséről. Nora Grosan, aradi polgármesteri hivatal megbízottja ügyködik a program sikeréért, Nagy Etelka pedig a társadalmi gondozók elnökeként, az árva gyermekek és az öregek, kiváltképpen pedig a szegény cigánycsaládok istápolójaként támogatja a svéd önkéntesek munkáját, akik, mint az a képekről is kitűnik, vidám hangulatot teremtenek a gyermekekkel a fogorvosi rendelőbe képzelt félelmetes mumusok „rettenetes kínzásait.”

Liget Pál

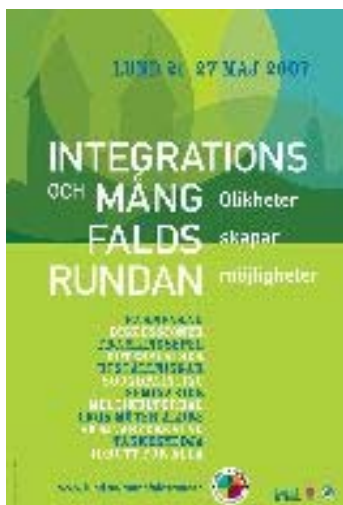

Vidám hangulat svéd fogkefékkel.

Foto:
Johanna Berkemar

LIFS aktiviteter

och arrangemang under Integrations- och Mångfaldsveckan/rundan 2007.

Invi gning av Integra- tions- och Mång- faldsveckan var den 21 maj på Stortorget med invigningstal bl av LIFS ordförande Akram Heidari i sam- band med en *knutcer- moni* av världens olika flaggor. I in- vigningsceremonin ingick även en barnparad samt musik, sång, dans och poesi med mångkulturell karaktär.

Man kunde ta del av utställningar av konstnärer och arkitekter med olika etniska-, kulturella bakgrunder, 21–27 maj i Stadshallen, såsom:

- konstnär Misa Rosic (med tio tavlor) och andra konstnärer samt hantverkare
- arkitekt Ljubomir Mladenovic' – 40 År med arkitektur (Lund, Paris, München), mångkulturellt utvecklings- och biståndsarbete (Afrika, Nicaragua, Serbien m.fl.)
- arkitekt Luis Sanchez – förslag till om- och tillbyggnad av Folkparken till Kulturcentrum Väster

Informationscentralen "Över Gränser" som gör radio och en egen tidning. Man har: dokumenterat och spridit information om Integrations- och mångfaldsveckans olika arrangemang, skapat CD och DVD skivor innehållande olika kulturprogram med anknytning till integrationsveckan. Det har delvis presenterats på veckans mångkulturella avslutningsdag den 26 maj på Stortorget och i Stadshallen.. Det hölls: öppet hus på LIFS under hela veckan, med allmän information om LIFS, rundabords- diskussioner kring temat integration

och mångfald i ett gränsöverskridande sammanhang.

De olika teman som togs upp var bland annat: Varför behövs vi ?, Kulturcentrum, Vad är LIFS? Hur kan vi stödja kurdiska barn?, Nyttan av multietnokulturell utveckling; Om projektet Kulturnova Lundensiska.

MultiEtnoKulturell dag 26-27 maj

Visning av de mångkulturella utställningarna i Stadshallen, såsom: konstnär Misa Rosic – och andra konstnärer samt hantverkare; arkitekt Ljubomir Mladenovic— 40 år med arkitektur (Lund, Paris, München), mångkulturellt utvecklings och biståndsarbete (Afrika, Nicaragua, Serbien m.fl.); arkitekt Luis Sanchez – förslag till om- och tillbyggnad av Folkparken till kulturcentrum Väster.

Utställningar av olika etniska och kulturella grupper: Jugoslavisk-Svenska föreningen Jedinstvo-Enighet, Etiopiska Föreningen, Sudanesisika Föreningen, Afghanska Föreningen, Ungerskt Kulturforum, Föreningen Transylvania m.fl.

Kulturella program: korta folkmusik- och folkdansinslag och poesi från olika etniska kulturer i Lund. Medverkande: Lunds Studenters Folkdanslag, Balkanfötter, Jugoslavisk-Svenska föreningen Jedinstvo-Enighet, Jugo-orkester med sångarna "Strangers-Stranci" från Landskrona, Etiopiska Föreningen, Folkdansföreningen Forrás, Ungerskt Kulturforum, Föreningen Transylvania i Lund, ITEK, m.fl.

Öppen diskussion och debattmoment på Stortorget om integration och multietnokulturell utveckling och jämställdhet i Lunds kommun i kombination med bl.a. musik, dans, dikter och teater med integrationsbefrämjande multikulturell karaktär. Medverkande: LIFS, lundapolitiker, ansvariga tjänstemän, kulturutövare, Lunds universitet och allmänheten samt olika musik- och dansgrupper från Lund som har medverkat tidigare under dagen.

Den Jugoslavisk-Svenska Föreningen har organiserat ett seminarium med debatt bla. utifrån frågor som t.ex. Hur känner vi världen? Integration Över Gränser med diskussion.

Den multikulturella balen som hölls den sista kvällen var en riktig succé.

Őszi számunk összeállításához ez al- kalommal is kérjük munkatársaink, ol- vasóink segítségét szokásos

Nyári történetek

című rovatunkba való írások, képek közlésében. Rovatunk állandó mottója:

Elszállt ez a nyár is. Napoztunk, utazgattunk, kalandoztunk, sóhajtoztunk, és éltük hétköznapi életünket. Lapunk barátai fényképeztek, halásztak, vadásztak és arattak is. Mindenféle ilyen-olyan történeteket. Ezekből válogattunk össze apró csokrot. Tessék hozzá- képzelní a nyár illatát, a tengervizek fodrát, a szellők lágy fuvallatát, a lányok mosolyát, és más apróságot, amiért ez a nyár is feledhetetlenül szép volt.

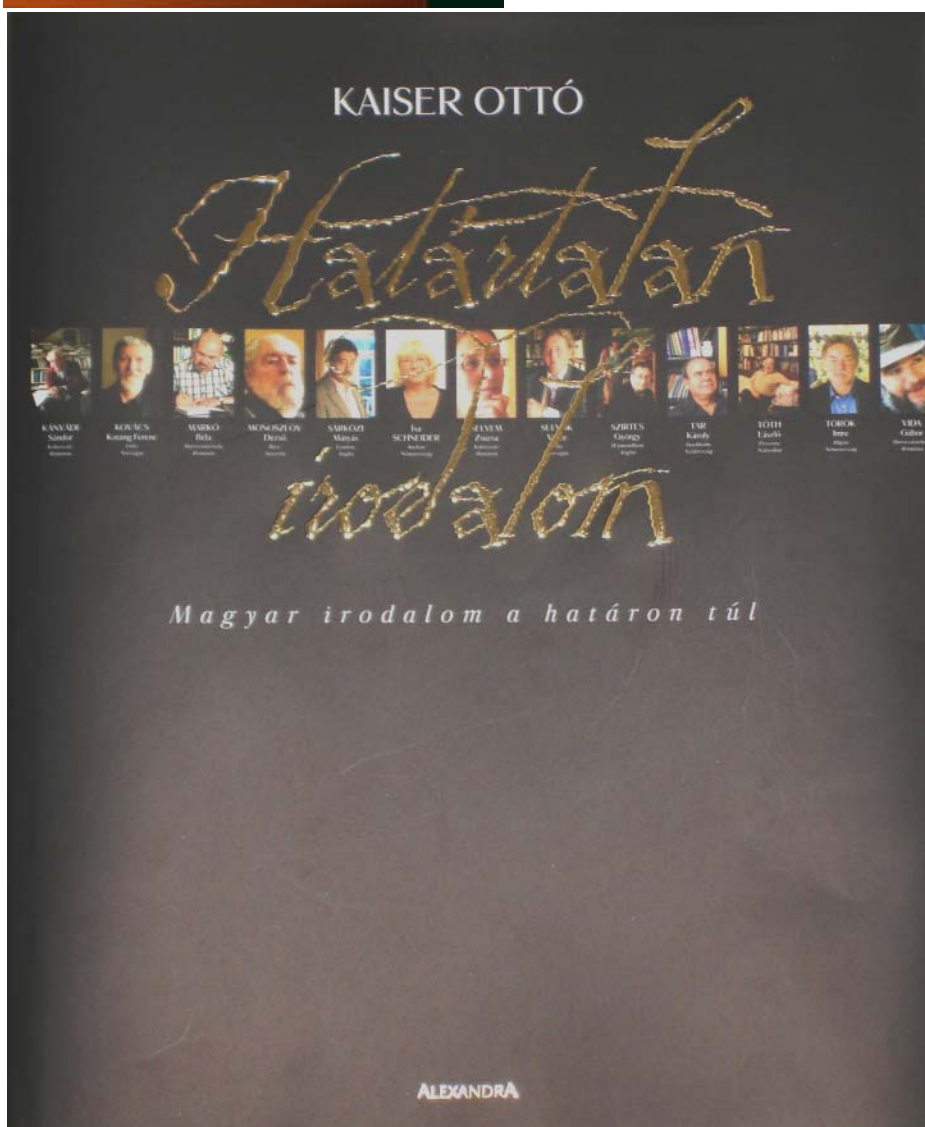
Agusztus végéig várjuk küldeményeiket.

Megjelent az Irodalmi Jelen Könyvkiadónál

Tar Károly : Szerenád dobra, cintányérra és más ütőhangszerekre című díjnyertes regénye.

A regény pályázatra 283 pályamunkát küldtek be, a legtöbbet Magyarországról (208) és Romániából (51). Érkeztek művek Szlovákiából, Ukrajnából, Szerbiából, Németországból, Írországból, az Amerikai Egyesült Államokból, Franciaországból, Svájcban, Svédországból, Ausztráliából, összesen tehát 12 országból. Svédországot a Lundban élő író képviselte. Ennek a regénynek azért groteszk már a címe is, mert a szerző sajnálja a régi szép idők divatjamúlt történéseit, azokat, amelyek csordultig töltötték az embereket életszeretettel. Hol vannak már azok az idők? Bizonyára mélyen elásva bennünk vannak. A felszínre bukkanó történések így állhatnak össze mindannyiunkat érintő regénnyé. Így lett a sokféle ágazó, vidámat cikkánó vagy komor színekkel bugyborékoló, tiltott területeken is tébláboló szövegekből a könyv tudatosan vállalt peccsétjének megfelelő alcíme szerint is Külső könyv, amely az elődeinktől örökölt szókimondás, nyíltság, egyenesség és leplezetlenség szabályait kívánja különféle korszakok tiltásai ellenére követni, az olvasmányosságra éhes olvasó igényeit sem mellőzve. Ez a fajta sajátos szerkezetű regény a felgyorsult élet követelményeinek is eleget tesz, amikor az olvasót saját belső könyvének megfogalmazására biztatja. A kötet megvásárolható Aradon, a Jelen Ház könyvüzletében, vagy az **Irodalmi Jelen Könyvek online könyvesboltjában**

A napokban zajlanak az **Ünnepi Könyvhét** rendezvényei szerte az anyaországban. A világon egyedülálló, hogy Magyarországon minden évben megrendezik a könyvünnepet. Az ötlet a miskolci Supka Gézától ered, aki 1927-ben terjesztette a Magyar Könyvkiadók és Könyvkereskedők Országos Egyesületének nagygyűlése elé a könyvnap elképzelését. Így idén ezúttal a 78. Ünnepi Könyvhét, a fővárosi rendezvényekkel párhuzamosan csaknem ötven helyszínen, rendeznek könyves seregszemlét, melyre több mint száz hazai és határon túli kiadó hozta el újdonságait, az érdeklődők 342 új könyv között válogathatnak. Ezek között számunkra is különösen érdekes az Alexandra könyvkiadó pazar kiadásában megjelent *Határtalan irodalom* című 2. kötete, amelyben Svédországból Domonkos István, Gergely Tamás, Gulyás Miklós és Tar Károly, Norvégiából pedig Kovács Katáng Ferenc valamint Sulyok Vince mutatkozik be, Kaiser Otto művészi fotóit kísérő szövegekkel, verses és prózai írásaikkal.

Lásd a
www.alexandra.hu és a
http://est.hu/cikk/47753/unnepi_konyvhét_2007 címen.

PANNÓNIA klub

Svédországban először! Csak nálunk a Pannonia Klubban! Júniusban koncert és

DISCO

Sztárvendégünk:

Nagy Feró

Időpont: 2007-06-02 19⁰⁰-02⁰⁰
Helyszín: Videdals skolan, Malmö
 (Tűjjelentkezés esetén a helyszín változhat, erről minden jelentkezőt időben értesítünk!)

Belépő: Felnőtt tagjainknak 150,- SEK, nem tagoknak 200,- SEK;
Tanulóknak 10-18 éves korig fele ár!

A belépő magába foglalja a vacsorát, kávét, sütit és a jó hangulatot...

Információ és jelentkezés Ilonánál a 0732-68 74 02 telefonszámon!

Pannonia Klub Box 48 232 21 Artöv	www.pannonia.se info@pannonia.se	Tfn: +46 (0)732 68 74 02 +46 (0)732 68 74 01 +46 (0)707 39 88 31
--	-------------------------------------	--

Tisztelt Lund környékiek!

A malmöi Pannónia Klub 2007. június 2-án 19-2 óráig tartó programja:

Nagy Feró koncert

és diszkó

Helyszín: Malmö, Videdals skolan

Belépődíj:

- felnőtt tagnak: 150,-
- felnőtt nem tagnak: 200,-
- diákoknak fél áron

A belépődíj vacsorát, kávét és süteményt is tartalmaz.

Jelentkezés és információ: Iona, 073-26 87 402

Táborozásra hív

a nyíregyházi Kalamáris Ifjúsági Egyesület.

A Kalamáris Egyesület Pocoló sátra idén nyáron is megjelenik a Tokaj Hegyalja Fesztiválon. A Pocoló sátor először a 2005-ös évben kapott helyet. Célunk, hogy a magyarországi - elsősorban Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei - fesztiválokat látogató fiatalok (14-60 év) aktívan pihenjenek: pocoljanak. Igényes-otthonos környezetben aktív pihenésre helyet és programot biztosítani, a fesztivál többi programjával összhangban, elsősorban a délelőtti és délutáni időszakban. A Pocolót a Kalamáris Egyesület önkéntesei ötletelték ki, hozták létre - név, programok, hangulat, berendezés - és üzemeltetik immáron harmadik éve. 2006-ban 100nm-es sátorban fogadtuk a napi kb. 500-1000 fiatal színpaddal, padlóburkolattal, fotelkkel, székekkel, olvasósarokkal, asztallal, teával, kézműves foglalkozásokkal, okos és híres vendégekkel, festménykiállítással, este pedig muzsikával.

Rendezvényünkhöz továbbra is keresünk szponzorokat. Azzal a kéréssel fordulunk az Önök lapjához, hogy a lap néhány korábbi számával szíveskedjenek támogatni sátorunk Olvasósarkát. Ezáltal hozzájárulhatnak a fiatalok különböző kulturális és szellemi igényeinek kielégítéséhez. Természetesen megjelenési lehetőséget biztosítunk. Amennyiben érdeklődnek a felkínált lehetőség iránt, és elküldik molinójukat, vagy logójukat, azt kifüggesztjük az idén már 150 nm-es sátorban, ahová a korábbi évekhez képest több fiatalra számítunk. További információkat a www.hegyaljafesztival.hu -> Pocoló, illetve a www.pocolo.net címen olvashatnak. Egyesületünkéről pedig a www.kalamarisegyesulet.hu címen. (Jelzem honlapunk új, tehát még változtatásokat szükséges eszközölnünk) Ezúton megköszönöm figyelmét. Visszajelzésükben és együttműködésükben bízva, Üdvözlettel:

Ujhelyi Beáta
program-koordinátor

Kalamáris Ifjúsági Egyesület
 4400 Nyíregyháza, Deák Ferenc utca
 44 (iroda)
 4400 Nyíregyháza, Kállói út 70.
 Tel/fax: 42/311-301
 Mobil: 30/684-3501
 E-mail: kalamarinfo@gmail.com,
kalamarinfo@freemail.hu

Kedves szülők, néptánc kedvelők!

A Tradíció Alapítvány, a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA, a Táborfalvi Közművelődési és Népzenei Egyesület és az Életfa Hagyományörző Egyesület szervezésében kerül megrendezésre a

XXII. CSUTORÁS NEMZETKÖZI NÉPZENEI ÉS NÉPTÁNC TÁBOR

Ideje: 2007. Augusztus 5-12.

Helye: Lajosmizse, Diákotthon 6050 Ceglédi u. 1.

A tábor kínálatából: Korhatár nélkül, kezdőknek és haladóknak, egyéneknek, csoportoknak, népdalok és néptáncok, táncházak, magyar népi hangszerek tanítása, táncház, néprajzi filmek vetítése, kézműves foglalkozások, népi mesterségek, hangszerkészítés, hangszerkészítőknek szakmai továbbképzés, tartalmas előadások, mulatás, fürdés, Strandfesztivál, szórakozás... Népművészek, zenészek Szlovákiából, Felvidékről, Kínából, adatközlő zenészek Moldvából, Gyimesből, Palócföldről.

A tábor vezetője: Birinyi József népzenekutató, a KÓTA társelnöke, a Csutorás Együttes alapítója
Házigazda: Csutorás együttes (Táborfalva), Gajdos együttes (Eger), Flótás együttes (Lajosmizse)

Részvételi díj:

A tábor költsége: 18.500,- Ft/fő + 20%ÁFA + szállás, étkezés (részleteket a jelentkezési lapon) Legalább 10 fős csoport esetében a csoportvezető Tábordíját elengedjük.

(Irányár, a Ft értékváltozástól függően változhat.)

Jelentkezés:

a táborra előképzettség és korhatár nélkül, családokkal, csoportokkal is.

Lévlében: Tradíció Stúdió, 1024 Budapest, Keleti Károly u. 8. Telefonon: 06-1-315-1322, 06-1-316-0592 vagy: 06-20-9346032 Faxon: 06-1-438-0250

E-mailen: csutoras@tradicio.hu

Jelentkezési határidő: 2007. június 16.

Befizetési határidő: 2007. július 10.

http://www.tradicio.hu/tabor_fr.html

A Magyar Nyelvi Szolgáltató Iroda nyári anyanyelvi tábort szervez

Édes anyanyelvünk címmel

külföldi és magyarországi 8-24 éves gyerekek, fiatalok számára, akik tanulni vagy sokkal jobban tudni szeretnék a magyar nyelvet.

Helyszín: Balatonfenyves, 2007. július 5-15.

A tábor jellemzői:

- Egész napos játékos, közösségi foglalkozások, nyelvi felmérők, fejlesztők
- Írás, olvasás, újság- és rádióműsor készítés.
- Híres vendégek (média-szakemberek), barátok.
- Angolul is beszélő csoportvezető.
- A 14 éven felüliek bekapcsolódhatnak a táborban folyó médiaképzésbe is (rádió- és televízió-műsorok készítése, számítástechnikai képzés).
- Profi technika, Internet-hozzáférés (a szülők az Interneten is tarthatják kapcsolatot gyermekükkel).
- Balaton közelében lévő, parkosított tábor, 4-5 ágyas szobák, teljes ellátás.
- 25 év tapasztalat fiatalok táboroztatásában.

Részvétel: Részvételi díj: 59.900 Ft

Fakultatív badacsonyi kirándulás (katamarán, Egry József Múzeum, Kisfaludy-ház, Badacsony): 6.000 Ft
Igény szerint a közlekedést Budapestről a táborig (és vissza) pedagógus kísérővel megszervezzük.

Jelentkezés, érdeklődés:

Nagy Levente

(Magyar Nyelvi Szolgáltató Iroda)
nagy.levente@e-nyelv.hu

<http://by118fd.bay118.hotmail.msn.com/cgi-bin/compose?curmbox=00000000%2d0000%2d0000%2d0000%2d000000000001&a=e3d63aa30081b90b220737f685c51b6bd55360ca746da130244a91abb25a2aa8&mailto=1&to=nagy.levente@e-nyelv.hu&msg=7C089EE5-BBF6-4147-9D9A-FC9D0EF5B7E0&star> és

www.e-nyelv.hu

Tel.: +3630/918-96-6

50 éves a Lundi Magyar Kultúrfórum

A Lundi Magyar Kultúrfórum 50 éves fennállásának megünneplésén munkálkodik.

Ez nem kerülhette el azok figyelmét, akik kapcsolatot tartanak egyesületünkkel, hiszen az eseményről többször történt említés s a készülődés abban is megmutatkozott, hogy gyéribb volt a tavaszi műsor; elsősorban a szombat esti összejövetelek száma csökkent sajnálatos mértékben. Ezt az áldozatot meg kellett hoznunk azért, hogy ezt a jeles évfordulót jelentőségének megfelelően készíthessük elő.

A legutóbbi vezetőségi gyűlésünkön olyan döntés született, amely után a kezdeti tapogatózási, keresgélési fejezet részben lezártnak tekinthető. Megegyeztünk ugyanis a helyiség és az időpont kérdésében. Hacsak előre nem látható akadály nem jön közbe, az ünnepi megemlékezésre ez év november 10-én kerül sor Lundban, a "Helgeande" egyházközség klástergárdeni termében.

Ennek bérleti feltételei lehetővé teszik számunkra egy színvonalas, színes műsor összeállítását. Másik előnye a könnyű megközelíthetőség, a kedvező parkolási feltételek, melyek együttvéve minden érdeklődő számára elősegítik az emlékünneplésen való részvételt.

Ha csak ennyiből állna az 50 éves megemlékezésünk, akkor nem lett volna szükséges a tavaszi műsorok csökkentése.

Egy nagyon idő- és munkaigényes vállalkozás a kétnyelvű emlékfűzet kiadása. Ebben összefoglaljuk az egyesület 50 éves történetét, valamint megemlékezünk olyan jeles ma-

gyar személyiségekről, akiknek kötődésük volt, vagy van Lundhoz.

Egyesületünk múltjának feltárását különösen szükségesnek tartjuk már csak azért is, mert annak kezdeti szakaszát sűrű homály veszi körül. Írásos emlékek alig maradtak ránk s mivel az akkori hiteles szem- és fültanúk száma is egyre csökken, úgy érezzük, hogy ez az utolsó nagy lehetőségünk múltunkkal kapcsolatos ismereteink gyarapítására s ami ennél is fontosabb, azok megőrkítésére az utókor számára.

Jelenleg a vezetőség minden egyes tagja azon fáradozik, hogy egy olyan rendezvényt ünnepeljük félévszázados létünket, amely minden résztvevő számára élvezetes emlék és élmény maradjon.

A Lundi Magyar Kultúrfórum vezetősége.

Boross Kálmán

FELHÍVÁS

A Lundi Magyar Kultúrfórum fennállásának 50. évfordulójára készül. Ebből az alkalmából keressük a kapcsolatot mindazokkal, akik a kezdeti időszakban, az 50-es évek végén,

Lundban éltek, esetleg ott voltak egyesületünk bölcsőjénél Szeretnénk begyűjteni, az utókor számára megmenteni a még fellelhető adatokat, információkat, tárgyi emlékeket fényképeket.

Előre is köszönjük a segítségeket.

Elérhetőségünk:

vezetosegnek@lundikulturforum.se
www.lundikulturforum.se
c/o Boross Kálmán, Stenshögs v. 16,
245 62 Hjärup

(Folytatás az első oldalról)

Lundban, a Magyar Kultúrfórum szervezésében, az érdeklődők a nyugati régióban élő magyarok anyaországgal való kapcsolatáról, erkölcsi és anyagi támogatásáról rendeztek vitát, a nemzeti identitás fogalmát körüljárva, és boncolgatva, a hagyományörzés mikéntjének időszerű fel-

adatait latolgatva.

Ehhez kapcsolódva szó esett a Tar Károly alapította és szerkesztette Ághegy további megjelentetésének nehézségeiről és lehetőségeiről, a skandináviai magyar alkotók hídszerepének kiteljesítéséről. Az Ághegy kiadását eddig Komlós Attila közbenjárásával, nagy részben magyarországi anyagi támogatással sikerült megvalósítani, a jövőben az Ághegy-Liget Baráti Társaság, a IV. kötet kiadásához szükséges anyagiak előteremtésében magára marad.

A Határon Túli Magyarok Hivatalának volt elnöke személyes feladatának tartja kivívni az anyaország a határokon túl élő magyarságnak a hatékonyabb erkölcsi támogatását. Komlós Attila hangsúlyozta, hogy ha anyagilag ugyan már nem -, de erkölcsileg továbbra is támogatja az Ághegy-Liget Baráti Társaságot s a magyar kultúra fenntartásának érdekében tett törekvéseit.

Koppenhágában, Tar Károly író és szerkesztő társaságában utazott Komlós Attila, ottani látogatásáról a következőket írta a házigazda szerepét magára vállaló Lázár (Járkáló) Ervin: „Ez a <magyar-magyar csúcs> munkaséta-munkaebéd jelleget volt, amennyiben folyamatosan konzultáltunk a nyugati szórvány lehetséges jövőjéről. Elhangzott számtalan szebbnél szebb, és kevésbé szép gondolat. Ha valakit közelebbről érdekelne, szóljon, hívjon, írjon, kérdezzen.” Erre szolgál a Hamva Béka Klub honlapja: <http://www.hamvasbela.org>

Lőrinczi Borg Ágnes

LUNDI MAGYAR KULTÚRFÓRUM
UNGERSKT KULTURFORUM I LUND

Akik mellettünk járnak

BAK ILONKA

Lenszöke hajával, fehér bőrével svéd lánynak is beillene, pedig Heves megye székhelyéről való. Az ősrégi magyar városból, a török idők erős várából, az egri bikavér hazájából, a Szent István királyunk alapította püspökségből érkezett. Nemrég ünnepelte féléves malmői tartózkodását. Kereskedelmi végzettséggel egy egri panzióban dolgozott.

A messzi északi Svédország mindig érdekelte. Selma Lagerlöf, a Nobel-díjas svéd író könyve, illetve az ebből készült film. Megragadta Nils Holgersson és a vadludak. Egy panziós turista ismeretsége, a Malmöből többször hazalátogató Gyulával komolyra fordult. Így amikor Farkas Gyula Ilonka szíve kapuin döntött, kiutazott vele Svédországba. Ma Ilonka legjobb barátja Gyula, 1988-tól Malmöben él. Elismert építőipari szakember, és nagy magyar irodalombarát. Mindenben segíti Ilonkát, segít beilleszkedni Svédországban.

Mi tetszett eddig legjobban Svédországban, Malmöben?

Kérdésekre a szerény, mosolygós fiatalasszonyt ezt válaszolta:

- Szeretem a tiszta levegőt, a sok fát és a svéd építkezési stílust. Malmöben rengeteg a zöld park és a köztisztaság megörvendeztet.

Mivel töltöd napjaidat?

- Sikeres pecázó vagyok. Ahány-

szor csak kimentünk horgászni, 4-5 kövér pontyot fogtam. És nagyon szeretek kézimunkázni. Kikapcsol, alkotómunkának tartom.

Nemrég egy nagy, magyaros mintájú asztalterítőt hímezttem, és egy 60 x 80-as gobelin tájképet készítettem. Magyar barátoknak, honfitársaimnak szívesen megmutatom, akit érdekel, meg is tanítom a hímzésre.

Természetesen ellátom a háztartást is, sütök, főzök, takarítok. Szívesen próbálkozom új svéd ételekkel, receptekkel is. Nemrég kaptam és kipróbáltam a svéd rebarbaralepény receptet. Gyula is és barátaim is dicsérték. Elmondom, ha valaki nem ismerné.

A rebarbara lepény hozzávalói:

- 3/4 kg rebarbara
- 1 dl cukor
- 2 teáskanál burgonyaliszt
- vaníliás cukor, ízlés szerint

Elkészítése:

Egy tepsit bevajazunk, megszórjuk búzadarával, s az előbbi keveréket beletesszük a tepsibe.

A tetejére valók:

- 1 dl liszt
- 1/2 dl búzadara
- 1 dl zabpehely
- 1/2 dl cukor
- 10 dkg vaj

Az anyagokat összekeverjük és rá tesszük a tepsiben levő massa tetejére

Kb. 20 percig sütjük. Vaníliás öntettel kínálunk.

Szalontai Éva interjúja

Svédületes esték a Dohány utcai Krém Kávéház-étteremben

A Krém/Cream étterem családi vállalkozás. Elhivatott vezetői Földesi Zsuzsa és Suszter András eddig már meghívták éttermükbe a Svéd Nagykövetséget meg a svéd ABBA-zenekart. A bárban skandináv diszkó zenészeket szólaltatnak, és természetesen, hogy svéd ételeket-italokat kínálnak ehhez a hangulathoz. Legkeresettebb a svéd Absolut vodka és a lingonos / áfonyás/torta volt. Látogatásomkor a malmői Hoffmann Mónika, a budapesti megasztár lépett fel svéd és angol nyelvű dalaival. Az étterem vezetői szívesen látják a Svédországból érkező turistákat, legyen az magyar, svéd-magyar, vagy jó magyar és svéd ételeket kedvelő svéd. Mindenkit vár a Krém étterem tulajdonosai ész személyzete. Ugyancsak szívesen vár svéd vendégeket az új lipótvárosi **Firkász** étterem tradicionális magyar ételeivel és pikáns /magyar/ emuhusból, az ausztrál, amerikai húskutatók szerinti legegészségesebb vörös húsból készült specialitásaival, és svéd étlappal! /

Az étterm vendégei elégedetten ülnek

Például: Emugalsch, Grillad emukött med vitlöksås/

A Krém étterem tulajdonosa

A malmői Hoffmann Mónica énekel

Szalontai Éva

HÍREKHÍREKHÍREK HÍREKHÍREKHÍREK

*** 2007. április 18.-án 18 órakor a nagyköveti rezidencián, az Irodalmi Teadélután keretében, a Költészet Napját ünnepeltük. Ki-ki hozta magával kedvenc költőjét, kedvenc versét. A beszélgetést Kovács Ferenc vezette. A háziasszony Krausz Judit volt.

*** A Kafe MIR-ben (Oslo, Grunerløkka) április 19.-én 19 órakor volt Zilahy Péter norvégul megjelent könyvének a bemutatója (Den siste vindusjiraffen -Az utolsó ablakzsiráf, Bp. 1998, fordította Kari Kemény, Spartacus Forlag, 2007). Az est Multimédia bemutatóval kezdődött, majd Åge B. beszélgetett Zilahy Péterrel.

Zilahy Péter 1970-ben született Budapesten. Az ELTE bölcsészkarán végzett filozófia, anglicisztika és kulturális antropológia szakokon. Rövid ideig egyetemi oktató, majd 1997 és 1999 között a LINK Budapest kétnyelvű irodalmi Internet folyóirat szerkesztője. 1998-tól a Világirodalmi Sorozat szerkesztője a Jankál majd a Gondolat Kiadónál. Több hazai és külföldi díjat kapott, köztük a Német Külügyminisztérium Állami Ösztöndíját és Ukrajnában az Év Könyve díját. 2011-ben a New York University vendég-tanára. 1993-ban a Pesti Szalonnán jelent meg Lepel alatt ugrásra kész szobor című verseskönyve. Verseinek többnyelvű fordításai a LiteraturWERKstatt honlapján olvashatók. Az 1998-ban megjelent Az utolsó ablakzsiráf című képes szó-

tárregényét 14 nyelvre fordították le. A könyvből készült hangjáték elnyerte a Rádió hangjátékpályázatának első díját.

*** Nagy nevetetők a mozivásznon címmel tartott két, vetítéssel egybekötött előadást Kovács Ferenc április 22.-én és május 19.-én a Magyar Filmklubban házigazda Dávoti Barnabás). Az estek témája Kabos Gyula élete és filmművészete.

*** Április 29.-én volt Bordás Mária operaénekes önálló estje a Magyarok Baráti Köre rendezvényének keretében. Händel, Mozart, Rossi, Liszt, Kodály, Stolz és Lehár dalok csendültek fel Helge Evju zongorakíséretével.

Bordás Mária 1981-ben Orosházán született. A zene korán vált életének központi elemévé: a Vörösmarty Általános Iskola ének-zenei tagozatára járt, és tagja volt az iskola nemzetközileg ismert Kodály Zoltán Gyermekek-kórusának. A középiskolában is folytatta zenei tanulmányait. Orosházán és a békéscsabai Pierrot Gyermekszínház tagjaként számos darabban próbálta ki színészi képességeit. Szórényi-Bródy István a királyában Saroltot; Racine Eszter című drámájában a címszerepet alakította, és a Hair című musicalben is szerepelt. 2005-ben a Szegedi Tudományegyetem kommunikáció szakán Public Relations szakon szerzett diplomát. Az egyetemi évek alatt a Szegedi Egyetem Konzervatóriumában Andrejcsik Istvánnál folytatta magánórákon a zenei tanulmányait. 2003-tól az Interoperett társulatával szerepel. 2006 során Hamari Júliának, a stuttgarti Zeneakadémia professzorának mesterkurzusain vett részt. 2006 októberé óta Oslóban él.

*** Határtalan Irodalom címmel a Budapesti Könyvfesztiválon került bemutatásra Kaiser Ottó fotóművész albuma. A kötetben szerepel a Magyar Írószövetség két, Norvégiában élő alkotója is, Sulyok Vince és Kovács katáng Ferenc.

*** Zsámbéki Gábor rendező, a Kátana József Színház igazgatója május óta próbálja az oslói Nemzeti Színház társulatával Ludvig Holberg Erasmus Montanus című darabját. A bemutatóra csak 2007. őszén kerül

sor.

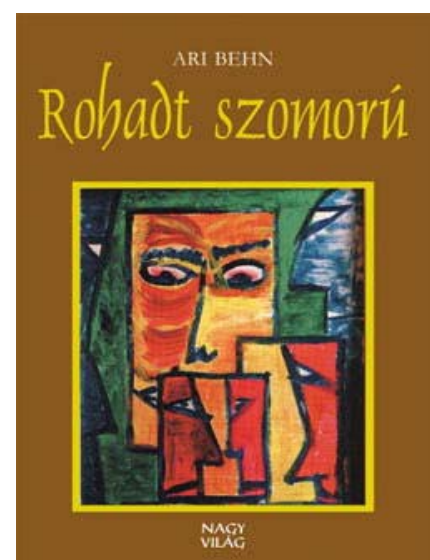
*** Balázs Beatrix, a Norvég Opera szólótáncosa volt a Hattyúk tava Odettje, megosztott szereposztásban, a társulat májusi előadásában. A Rómeó és Júlia, Prokofjev zenéjére készült balettben, a norvég városokat járva, ő táncolja a főszerepet.

*** Az Irodalmi Teadélután 28. összejövetelén Krausz Judit háziasszony Kovács katáng Ferenc íróval, műfordítóval beszélgetett. Az estre az oslói nagyköveti rezidencián került sor május 16.-án.

*** A Krétakör budapesti szintársulat a Bergeni Fesztiválon, május végén mutatta be a Zsótér Sándor, rendezte Peer Gynt című Ibsen és a Schilling Árpád rendezte Sirály című Csehov darabot.

*** A 78. Ünnepi Könyvhétre (2007. május 25.- június 06.) jelent meg Ari Behn novelláskötetének magyar fordítása (Rohadt szomorú, Nagyvilág Kiadó). A kötetet Kovács katáng Ferenc fordította és illusztrálta. A könyv bemutatója - a Könyvhét rendezvénysorozatában - Dunaujvárosban, Sopronban s a Magyar Írószövetségben volt.

Beszélgetés a kultúra két lovagjával

**DR. VRAUKÓNÉ LUKÁCS ILO-
NA** könyvtáros, a Magyar Kultúra
Lovagja (Nyíregyháza)

Indoklás: Dr. Vraukóné Lukács Ilona a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárban dolgozik. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei ünnepi könyvhetek szervezője. A megyében a határon túli írók népszerűsítője, kapcsolataik gazdagítója, bővítője. Rendhagyó irodalomórák szervezője. A megyéből elszármazott írók – Balázs Béla, Czine Mihály postumus a Magyar Kultúra Lovagja és Végh Antal – tiszteletére emlékhelyek kialakításának szervezője. A skandináv és a kárpát-medencei, valamint a hazai és a kárpátaljai könyvtárosok kapcsolatainak fejlesztője. A Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítvány létrehozásával az iskolák magyar nyelvű könyvtárainak gyarapítója, az iskolai könyvtárosok képzésének szervezője. „Nemzetközi kulturális kapcsolatok fejlesztéséért”

Ön többször járt Norvégiában, előadást is tartott Oslóban. Milyen kapcsolat fűzi Skandináviához?

2000-ben, a megyei könyvtárban, mint az irodalomprogramok szervezője kapcsolatba kerültem Kovács Ferencel, az oslói egyetem munkatársával, s az ő kezdeményezésére akkor egy nyíregyházi könyvbemuta-

tót. Már az elején éreztük, hogy egy hullámhosszon vagyunk, és az irodalmi kapcsolatunk gyorsan kiszélesedett. Ferenc kezdetül fogva nagyon segítőkész a munkánk iránt: folyóiratokat küldött, amiket továbbítottunk Kárpátaljára. Például az első videokonferencia-előadást ő tartotta Beregszászon, elsőként a régióban: „történelmi pillanat volt” – így fogalmazott az egyik kolléga. Mikor létrehoztuk az alapítványt, amelynek ő is alapító tagja, akkor egy nyíregyházi színművésszel meghívott Oslóba a nagykövetség egyik kulturális estjére: beszéltem a munkánkról (már vihettek ezeket a szép képeslapokat), és jelentős támogatást kaptunk a jelenlévőktől, ami az induláskor nagy segítséget nyújtott.

2000-ben szerveztem először könyvtáros továbbképzést határon túli kollégák számára, mert úgy gondoltam, hogy három határ ölelésében elkerülhetetlen a közös munka. A kezdeményezés szíves fogadtatásra talált, és a pályázati források jobban megnyíltak. A támogatások egyenletesek lettek, s ez is azt bizonyította, hogy együttműködésünk valóban szükséges és fontos.

Sok barátra tettünk szert Kárpátalján – vagy azért dolgoztunk együtt, mert korábban is barátság volt közöttünk, vagy azért alakult ki barátság, mert egy ügyet szolgáltunk. Több mint tízezer kötetet juttattunk már át Kárpátaljára, Felvidékre, szatmári területre, de egészen Hargita megyébe is, s ebben nagyon sokan segítettek bennünket. Ezért minden fórumot megragadok, hogy köszönetet mondjak azoknak az ismeretleneknek, akik – hátizsákban, szatyorban – krumpli, cigaretta, mindennapi bevásárlás mellett ötösével, tízesével átvitték a könyveket. Ha mindez hivatalos úton menne, talán nem tudtuk volna véghezvinni.

Ez a munka a könyvtárosok egymás közötti könyvcseréjét jelenti csupán, vagy ennél sokrétűbb az együttműködés?

Leginkább a könyvtárosokkal tartjuk a kapcsolatot, de ehhez kapcsolódnak irodalmi és művészeti programok is. Például, amikor a nagy könyvprogram volt, akkor nem felejtettük el a határon túliakat sem – költőkkel, színművészekkel jártuk a határon túli falvakat, és irodalmi esteket, rendhagyó irodalomórákat tartot-

tunk több mint húsz településen. Rendszeresen vendégei a megyei könyvtárak határon túli írók, *Magyar irodalom határok nélkül* címmel tartunk felolvasóestet, ill. az ünnepi könyvhétre – immár harmadik éve – két díszvendéget hívunk: egy anyaországit és egy határon túlit.

A magyar irodalom egy kimeríthetetlen kincsesbánya. Mi indokolja egyes könyvek átsegítését?

Nem szerzőkről van szó, hanem inkább kézikönyvekről, amik segítik a magyar oktatást – helyesírási szabályzat, idegen szavak szótára, idegen nevek kiejtési szótára, lexikonok, enciklopédiák stb. Ha sikerül szépirodalmi műveket is átjuttatni, az már „hab a tortán”.

Mennyire van fogékonyság Nyíregyházán a kultúra iránt?

A negyven-ötven év fölöttiek érdeklődnek, de nincs utánpótlás a fiatalabb korosztályból. Fellángolások azért vannak, amikor több művészeti ágat kapcsolunk össze, mert ha Haydn, Kányádi Sándor és Bartók együtt szerepelnek, az már sokkal érdekesebbnek ígérkezik. Csak sajnós a kultúra támogatottsága nem túl jelentős, ezért sokszor nehéz előteremteni a forrásokat ahhoz, hogy színvonalas programokat szervezzünk; nem színvonalasakat pedig nem érdemes!

Miben más a kultúrához való viszonyulása a lovaggá avatás előtt és után?

Erőt ad, hogy folytassuk a munkát – azért beszélek többes számban, mert ez az érem annak a közösségnek a kitüntetése, akikkel együtt dolgozom, és természetesen a családomé is. Annyiban más, hogy eddig kevésbé voltam tudatos, inkább ösztönösen használtam ki az adódó lehetőségeket, hitből, szívből, szeretetből tettem, de most már tervszerűen, tudatosan végzem.

Üzen-e valamit a Magyar Liget olvasóinak?

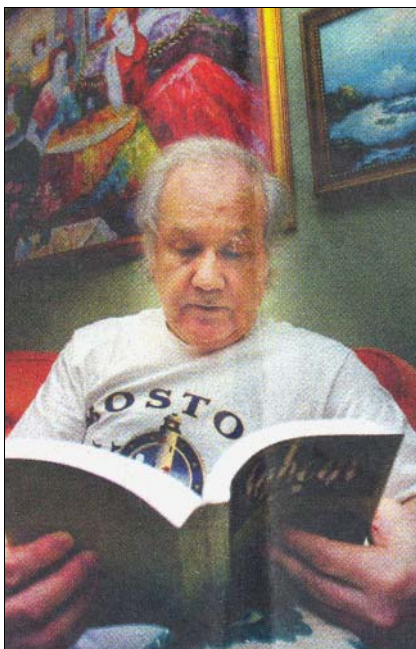
Bárhol is élnek, örüljenek annak, hogy magyarok, és ápolják a magyar kultúrát! Köszönök minden segítséget – anyagi és egyéb támogatást! Szolgáljuk a jövőben is közös kultúránkat!

Hulej Enikő

Szerkeszti:
Kovács Ferenc
ferenc.kovacs@media.uio.no

Csillagos ég a határ!

A knislingei Csillag János már két új kontinenst bejárt, verseinek köszönhetően. Most is utat tervez Ázsiába. Ez alkalommal Kína lesz újabb inspirációforrása a verseihez.

A művészeteknek számos feladatköre vált érzékelhetővé az idők folyamán. Nem csupán a kultúra hordozóiként működnek, hanem a szóróanyagban élő népek és a befogadó országok kulturái közötti híd szerepük vált egyre érzékelhetőbbé. Különös helyzetbe kerül az irodalom, hiszen tudatos hozzáállást igényel.

Ilyen tudatossággal és bír honfitársunk is, Csillag János. A Norra Skáne és a Kristian-stadsbladet is beszámolt cikkében nem hétköznapi, de értékelhető kedvteléséről.

Csillag János, a hanaskogi Tarkett gyárban dolgozik. Szabadidejét teljes mértékben a beszélgetésnek és az írott szónak szenteli. Versei nem csak a *Poema, vers- és dalklub* tagjait nyugozik le, hanem a külföldön élő magyarokat is, azokat akik olvasták és felolvasásában hallhatták verseit. Olvasottsági köre egyre bővül, s ez köszönhető alkotásai megjelenésének és annak hogy már négy nyelvre fordítja írásait. Ír magyar, svéd, angol és francia nyelven is. Igaz a francia intenzív kurzust nem rég kezdte el, de ez nem rettentí el attól, hogy írásait tanárai segítségével saját maga ültesse át francia nyelvre.

Jelentek meg versei eddig a Poema klub saját kiadványai mellett, az Ág-hegyben, a skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyam III. kötetében, a fennebb említett két svédországi napilapban, két kanadai napilapban is, melyek külön-külön harmincezres olvasótáborral büszkélkedhet.

Meglepő hasonlataival, bátor szóösszevonásai és üde metaforái vonzóak olvasóit.

Alkotásait gazdagítja a magyar és a svéd gondolati és kulturális különbségek, néha nehezen járható, keveredése.

Miklós Emma

Csillag János három verse

HOG LI-SI EMLÉKKÖNYVÉBE

*Hajdabban látom a láthatatlan koronát
mellé tűzöm, szerelem szent-virágát.
Szép vagy! Legszebbek egyike.
Csodállak! Nem kérdem tetszik-e.*

*Szilvaszemed, keletről sarkcsillag.
Mosolyod mandulaszirom, mecsetként
hívogat.*

*Nyakadon aranylánc, szívárvány-sikló,
ölelő-vágy, kebled érintő-ringló.*

*Sáfránynarancs-tested, feltűnő üstökös
száguldó-sikoly mámore örökös!
Szikrad éhező, tűzheves-igényes,
hódító óceán, hullámzó-szeszélyes*

*Millió-csillag, zuhanva oltja szomját
napsugár nyaldossa, domborzatod-
dombját*

*Combodról lecsúszik, füge színű szok-
nyád
hálóként fojtogat a kiszemelt valóság.*

*Barlangod-vasmacska !
telhetetlen sáska.
Gyöngybuborék-félkör
átlátszó-habzó,
körkörös-víztükör
lelketlen Mátka!*

A FÖLD ÉS A HOLD

*De szép volna hozzád tartozni,
mint a fölhez a hold
mely kísért és vonz
vonz, mint te engemet,
mint a vágy a szívemet.*

*De szép volna fogni a kezedet
és az óceánban nézni a csillagos eget
csodálni a naplementét,
és derüvel számolni a napfelkeltét,
álmodozva veled a végtelenségben,
imádva dimenziód hálás köszönettel,
csábító biztonságérzettel az örökkéva-
lóságban,
látókörod összetartozásával,
a megérzés egészével.
Együtt és külön —
külön, de mégis együtt!
Szeretve,
megérintve a lelkedet!*

KÜLÖNÖS KERINGŐ

*Csábító, arany-karcsú élőszobor,
csillogva, naponta.
Látlak álomvölgyben
apró-kéjjel, kinnal, szenvedéllyel,
idillt áhítozva, kérdést-felkiáltójel.*

*Jelenésed vakít, játékos tükrözés,
ragyogó bűvölet, szemfényvesztés,
napközelség,
szorongatom magamhoz,
a semmit.*

*Reménytelen szerelem,
különös keringő,
csokrom éber-harmat, tisztelő üzenet,
ábrándozásom döbbenet,*

Nem érinthetem meg a testedet.

*Titkom vagy;
nem írom le nevedet.
Szíved foglalt, párod szerencsés.
Jóleső minden szavad!*

*Nem heves, nem mediterránszepség,
hizékeny világom, nehéz-könnyedség.
Megértést dalol, arcod csalogány,
szívemet hódító, didergő magány.
Platinaszőke bölcsesség északi jóság,
áldott világítótorony, segítő távolság.*

Római magyarázatok

Szakács Ferenc Sándor sorozata

„Ne csodálkozz, hogy azt mondtam nektek: szükséges újjá születnetek. A szél ott fúj, ahol akar.” (Jn 3, 7)

Az újjászületés az emberiség egyik legfontosabb kihívása. Újjászületés-kor az értékek átértékelődnek, az élet új célokat, az értelem új távlatokat, a szellem pedig új dinamikát kap. Az emberiség minden korban újjá kell születessen. Le kell vetköznie a sok rátapadt piszkot, beteges ideológiákat, mesterségesen ráerőltetett értékrendszert. Ha ezt elmulasztja valamilyen okból, akkor eltompul az emberek jóra való hajlama, éber figyelme és helyes ítélőképessége. A médiari-csaj korában ezt jobban meg kellene fontolnunk, mint eddig bármikor.

„Ne csodálkozz, hogy azt mondtam nektek: szükséges újjá születnetek. A szél ott fúj, ahol akar.” (Jn 3, 7)

Globalizált világunkban globalizálódik az emberiség butítása és nagy erőket mozgósítanak azért, hogy az újjászületés ne történjen meg. Pedig nemzetünk történelme folyamán már számtalanszor megmutatta, hogy képes az újjászületésre, képes a értéketlen ideológiák felrúgására, átírására. Most mintha kissé megbénult volna ez a képességünk. Tehetetlenül és eltompult érzékekkel nézzük, hogy hogyan rabolnak, fosztanak és mérszárolnak le bennünket olyan erők, amelyek magukat humánusnak, emberbarátnak, reformpártinak és értékapólonak állítják be.

A kommunikáció professzionális szabályaival csodálatosan felépített halandzsának viszont lényeges problémája van: mindaz, amit mesterien közölnek nem igaz, sőt mondhatjuk úgy is, hogy hazug. Ezt azok tudják a legjobban, akik mindezt szemrebbenés nélkül kommunikálják. De azt is tudják, hogy az emberek butítása és így a hatalom megszerzésének majdnem minden eszköze a kezükben van. Joggal érezhetik magukat biztonságban.

„Ne csodálkozz, hogy azt mondtam nektek: szükséges újjá születnetek. A szél ott fúj, ahol akar.” (Jn 3, 7)

A probléma gyökere, mint ahogy ezt már egy előző írásomban is részleteztem, azon új elmélet globalizált szentesítése, mely szerint a gazdasági növekedés az emberiség hasznára van. Ebből az új axiómából aztán lavinaként indul el az új normatívák demagóg áradata: minél nagyobb ez a növekedés, annál nagyobb körben érezhetőek az előnyei; az emberiség-megváltó gazdasági növekedés elharcosait kiemelten kell megfizetni, a társadalom periferiáján élő tömegek viszont – ugyanezen elv szerint – kizsákmányolhatók és felhasználhatók a gazdasági növekedés érdekében.

Követendő mintaként állítják elének a Föld tartalékainak gátlástalan fogyasztását, kiegyensúlyozatlan (gyakran pszichésen sérült) embereket állítanak példaképpül, meg akarnak győzni bennünket arról, hogy a népesség nagy része másra nem jó, csak arra, hogy kiszolgálja a kevés elitet.

A gazdasági növekedés pedig csak duzzad és duzzad, és egyre több energiára és karbantartásra szorul, mindaddig, amíg fel nem fal mindent maga körül, és a végén önmagát el nem pusztítja. (A témához ajánlom John Perkins új könyvét). Sajnos ebben a rendszerben élünk mi is, és ugyanennek a beteges ideológiának válunk kiszolgálójává.

Elemzők szemével nézve, néha az az érzésem, hogy az emberiség megháborodott, vezetőik pedig elveszítették józan eszüket.

Vegyünk egy egyszerű példát: az Egyesült Államok több mint 87 milliárd dollárt költ egy mindenki számára ismeretes legújabb ázsiai háborújára, miközben az ENSZ becslései szerint ennek kevesebb mint feléből tiszta vizet, megfelelő élelmiszert, közegészségi ellátást és alapvető oktatást lehetne biztosítani a Föld összes emberének.

„Ne csodálkozz, hogy azt mondtam nektek: szükséges újjá születnetek. A szél ott fúj, ahol akar.” (Jn 3, 7)

Ebben az új világrendben az embereket mohóságukért jutalmazták: ez természetesen korrupcióra ösztönöz. A korrupció leplezésére pedig bekapcsolódnak a kommunikátorok, akik egyik nap egyet mondanak, a másik nap ezzel teljesen ellenkezőt – viszont tudják, hogy leplezésükre kevés az esély, mert az emberek irtózatosan feledékenyek. Minden nap elhiszik az eléjük tált hazugságot. Annak érdekében, hogy a kizsákmányolás teljes legyen, és a mohóság kiteljesüljön, nagy vállalatok, bankok és kormányok fognak össze a csalás, ámtás és hazugság leplezésére.

Az emberiség lassan elérkezett a Gyökössy Endre által emlegetett PONR-hez (Point Of No Return). Főlöskéges banalizálni a helyzetünket: ha nem sikerül újjászületni, ha nem sikerül értékeinket újra átértékelni, akkor olyan gyorsvonatra szállunk fel, amelynek végállomása mély szakadékban van. Egyesek úgy érzik, nincs mit tenni, szerintük felemelt kézzel bele kell rohanni a szakadékba. Mások próbálnak cselekedni. Talán mi is megpróbálhatjuk ugyanezt.

A MAGYAROK TÖRTÉNETE — 8

Az Árpád-ház kihalása után, a magyar királyok nemzetiségét, más országok uralkodóihoz hasonlatosan, nem volt szokásban firtatni. Így voltak aztán olyan, a Habsburgokhoz hasonló szerencsés családok, ahonnan számos ország királya származott, s még arra sem volt szükségük, hogy alattvalójuk nyelvét megtanulják.

Persze azért még lehettek jó királyok. Példáért nem kell messze mennünk, hiszen ki gondol arra, hogy a svéd király őse francia, felesége pedig német származású.

Ami Nagy Lajos királyunk is csak anyai ágon volt magyar, de tizenhat éves korától kezdődő uralkodása idején volt ideje magyarosodni.

Feljegyezték a krónikások, hogy daliás termetű, szép arcú, bátor fiú volt. Negyven évig uralkodott és a lengyelek is királyuknak választották. Országá határát három tenger mosta: a Keleti-, az Adriai- és a Fekete-tenger.

Nagy birodalma volt, ezért nevezték **nagynak**, de ezért is, mert királyi hatalmával igyekezett mindenben népe javát szolgálni. Az igaz királyokat mindig is arról lehetett megismerni, ha egyben szolgál is voltak.

Ez szolgaság nem olyan volt, amit szégyellniük kellett volna, ellenkezőleg, maguk vállalták, és ezzel szereztek maguknak dicsőséget. Például, amikor megvédték a szegényeket a földesurak erőszakoskodásaitól. Az ilyen királyok várakat, városokat építettek, bátorították a fiatalokat, hogy más országokban is tanuljanak, tudásukat pedig hazahozzák, otthon kamatoztassák. Nagy Lajos is ezt tette, de iskolákat, Pécsen pedig főiskolát alapított.

Valójában ő tette az első lépést ahhoz, hogy manapság ezt a várost Európa kulturális fővárosának nevezhetjük.

De ő tette Budát fővárossá, azzal, hogy megépíttette ott Attila palotáját. Bátorságáról is híres volt. A csatákban „Éljen Magyarország!” kiáltással vitézei előtt járt.

No hiszen, volt ki kövesse, hiszen legendákban maradt fenn, és Ilosvai Selymes Péter költeményéből ihletődve Arany János, a legszebb magyar nyelven megírta a mi nevezetes Toldi Miklósunk káprázatos történeteit, aki Prágában is ott állt Lajos király mögött, amikor a jelenlévő tizenegy királyokat, nem éppen gyengéd szavakkal, királya szolgálatára fölszólította.

Amikor meg holmi idegen bajnokok híreskedtek Lajos udvarában, a visszavonult Toldi, csuklyás barátként rögtön

ott-termett és hatalmas erejével egyből visszaszerezte a magyarok becsületét.

Történhetett mindez, pedig az ezerháromszáz éves második felében, amikor Magyarország Európa közepében úgy virágzott, mint ahogyan az üde rétek szoktak a tavaszi fuvallatokban.

Toldi alakja az Arany János emlékművön

Lajos király szobra Győrben

Ősi gyógymódok, gyógynövények

Dr. Szalontai Éva rovata

Ősidőktől ismert a méz gyógyító hatása.

A méz ásványi anyagokban, nyomelemekben, vitaminokban rendkívül gazdag! Nagyanyaink házi patikájában mindig megtalálható volt!

Elősegítette a kisebb vérzések megszüntetését, a vágások, horzsolások gyors behegését. Segített égések, csipések, hólyagok, fagyás esetén. Használták, használják hűlés, torokfájás, mandulagyulladás, foghúszérzékenység ellen.

Egy kis, vagy nagykanál méz esztéknként sok mindentől megvéd.

Az ókortól is már ismert méz ajánlható, hogy ne hiányozzon se háztartásunkból, se a házipatikánkból!

Már ősidőktől rájöttek az emberek, hogy bizonyos italok fogyasztásával fizikai és szellemi erejüket gyorsan felfríszíthetik. A mézből készült italok úgy serkentenek, hogy fogyasztásuk nyomán nincs utólag kimerültség, fáradtság, se más káros mellékhatás.

A mézes alapanyagú italok javasoltak a lábadozók, a legyengült, kifáradt személyek számára.

A mézes italok előnyös hatása már 10-20 percen belül észlelhető. A szívbeteg, az idegbeteg, a belső elválasztású mirigyzavarokban szenvedők is bátran fogyaszthatják.

A mézzel kevert gyümölcslevek a rosszévő, az alultáplált, vérszegény gyerekeknek különösen ajánlhatók.

A kávéban is érvényesül a méz gyógyhatása. Meghosszabbítja a kávé serkentő hatását, de káros hatását (vérnyomás emelkedés, koleszterin-növekedés, ingerlékenység) semlegesíti.

Mézes ital meleg napokra

Hozzávalók:

-2 dl méz

-4 dl friss víz

-3 g szegfűszeg

-3 g szerecsendió (esetleg ánizzsal helyettesíthető)

Elkészítése:

A mézhez hozzákeverjük a jó minőségű ivóvizet, vagy forrásvizet.

Majd fűszerezük.

Néhány órán át hűtőszekrényben érleljük. Ez után leszűrjük, s ízlés szerint tovább hígítva tálaljuk.

Lényeges, hogy leszűrve kínáljuk!

Régen Magyarországon a forró nyári aratások, búcsúk, lakodalmak egyik kedvelt üdítő itala volt.

Mit tudunk a mézről?

A méz a méhek által feldolgozott folyékony, édes termék. Fizikai szempontból a méz sűrű, könnyen kristályosodó és ilyen állapotban szilárdra váló folyadék. A kristályos méz újra folyékonnyá válik 30 Celsius fok hőmérsékleten. A hársfa-és akácméz sok ideig cseppfolyós marad, ellenben a keresztes virágokról nyert méz sokszor már a sejtekben megkeményedik. A svájci havasokban gyűjtött méz idővel olyan kemény lesz, hogy zsákbán árulják.

A méz zamatát a méhek által a virágok nektárjaiból gyűjtött illó olajok adják meg.

A virágnedvből és a hímportból gyűjtött nyersanyagot a méhek viaszlépekbe rakják és itt nyálmirigyeik nedvei, alakítják át mézzé. Igen jó minőségű a hársfaméz, a magyar akácméz viszont messze földön ismert.

A Magyar Cserkész- szövetségek budapesti tanácskozása

A Magyar Cserkészszövetségek Fóruma 2007 április 14-en tartotta esedékes ez évi tavaszi ülését Budapesten a Sztrilich Pál Cserkészparkban.

A találkozón a Magyar Cserkészszövetség volt és jelenlegi elnöke mellett megjelentek az erdélyi, a felvidéki, a vajdasági és a nyugati szóránymagyarország cserkészszövetségeinek elnökei. Az elnökök munkatársaikkal áttekintették a magyar cserkészlet jelenlegi helyzetét. Megállapodtak egy világszerte egységes jelvény viselésében, szövetségeik mintegy 20.000 tagja számára. Egyeztettek 2007-es terveiket, egy közös magyar Jamboree-csapat felállítását és távlati terveiket a következő évekre.

Megegyeztek, hogy a negyedik közös vezetőképző tábort ez év október 20-27 közt tartják Sepsiszentgyörgyön.

A KMCSSZ Sajtószolgálatától

Hírdetések

Varga Sándor, 4271 Mikepércs, Tóth út 11 szám Telefon: +36-30-9981759.

Keresi 56-ban kivándorolt unokatestvérét, malmói öregotthonban.

Eladó

Zalaegerszeghez, Kehida-Kustány, Zalakaros gyógyfürdőhöz közeli 3 szobás felújítandó ház nagy telekkel.

Ár k.b. 3 millió 5 százezer Ft:-

Érdeklődni a következő telefonszámon lehet:

0036-1-34 04 71 9

„Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról”

A nyugati régióban, Svédországban jónak mondható az anyanyelvi oktatás, de az Európai Unióban jobb is lehet. Mert kell! Folytatjuk előző számunkban kezdett sorozatunk. Nevelők, szülők tanulságos hozzászólásait reméljük és várjuk.

Organisatorisk enhet

Blir det bättre för skolorna i Lund?*

Skoladministrationen i Lunds kommun har tidigare fungerat så att områdena norr, söder och öster hade sin egen förvaltning och nämnd. Förutom dessa nämnder fanns Centrala Skolnämnden, som ansvarade för gymnasieskolor och deras verksamhet i hela kommunen. Andra verksamheter som Centrala Skolnämnden ansvarade över var också t.ex. SFI, komvux, samordnad skolhälsovård, modersmålsundervisning osv. Idag, efter höstens regimskifte även på kommunal nivå, börjar den organisatoriska förändringen att utkristalliseras och fastställas. Det som tidigare har utgjort BSN Norr och BSN Söder slås samman till BSN Lunds Stad. BSN Öster, som täcker området Dalby, Sandby och Torna Hällestad är oförändrad. Det har alltså blivit en nämnd, en förvaltning, med en förvaltningschef och en sammanslagen administrativ grupp inom förvaltningen, istället för två som fanns tidigare. Vid sidan av Barn- och Skolnämnderna finns också Utbildningsnämnden som är den nya omdanade Centrala

Skolnämnden.

En central förändring inom skoladministrationen är att i *EVP 2007-2009, utredningsdirektiv för direkt skolpeng* slås fast att resurstilldelningen skall beräknas och utbetalas i form av en direkt skolpeng. I ovanstående utredning står det att:

”Syftet [med direkt skolpeng] är att en större andel av resurserna skall gå till undervisning istället för administration. Skolorna uppnår då en större självständighet och där med möjlighet att påverka sin egen verksamhet.”

Sammanslagningen innebär en omfördelning av ansvarsområden mellan nämnderna och en förändrad förvaltningsorganisation, men har samma ställning i den politiska organisationen. Alla kommunens nämnder är underställda och rapporterar till kommunstyrelsen. Var och en av dem har fullt ansvar för styrning, ledning, uppföljning, utvärdering och utveckling av sina verksamheter. Vad som är av intresse för oss är nog hur de olika ansvarsområden har fördelats, så vi vet vilken nämnd ansvarar för vad. Och ännu mera relevant är nog också att det ser ut som att modersmålsundervisningen kommer att finnas kvar hos Utbildningsnämnden, f.d. Centrala

Skolnämnden. Det är viktigt att vi tänker kring frågan om modersmålsundervisningen. Modersmålsstöd ges i förskolan samt enligt förvaltningarnas redovisning modersmålsundervisningens största del sker i grundskolan för ca 1600 elever jämfört med gymnasiets 400 elever. Förvaltningarna tycker att undervisning och stöd i modersmål borde ligga på BSN Lunds Stad för att: *”på ett mer effektivt och kvalitativt sätt utveckla verksamheten (...)bör en större integration av modersmålsundervisningen eftersträvas i det vardagliga arbetet samtidigt som det är viktigt att modersmålsundervisningen utgör en sammanhållen enhet.”* Tanken är att modersmålsundervisning för gymnasieskolor kan vara kvar hos Utbildningsnämnden samt samordning av verksamheten skulle kunna skötas av förvaltningarna.

Man märker själv att modersmålsstödet är inte tillräckligt på våra förskolor och det mesta av undervisningen sker bland barn på låg- och mellanstadiet. Just därför kanske vore lämpligare att modersmålsundervisningen skulle ingå i BSN Lunds Stads ansvarsområden, eftersom det är lättare att samordna och effektivt kunna utnyttja resurserna i form av modersmålslärare och skollokaler. I andra sidan kan det kännas tryggt att ha modersmålsundervisningen på Utbildningsnämnden. Eftersom denna har ansvar över verksamheter som sträcker sig över de geografiska områdesgränserna, interkommunala och samordnande, kan vara effektivare på ett annat sätt och ha rätt prioritering. Det är ett diskussions ämne värt att stöta och blöta.

Agnes Borg

Segítség!

Segítők jelentkezését várjuk a szerkesztőségben.

Menyhárd László vagyok, Budapestről, és a következő kéréssel fordulok Önhöz. A technika ördöge porig rombolta a számítógépet. Tavaly felvettem a kapcsolatot a Lundban élő magyarokkal (lehet, hogy éppen Önnel), egy óvodai pályázat okán. Egy kedves fiatal hölgy címét sikerült megkapnom, akinek a nevében nem vagyok biztos, azt hiszem Szilágyi Annának hívták, de lehet, hogy tévedek. A lundi egyetemen dolgozik, kisgyermekes anyuka lévén, meghívást szervezett az ottani óvodákba. Ennek alapján pályázatot írtunk amire sikerült májusi kezdettel támogatást nyernünk..

Kérünk mindenkit segítsen megtalálni az illetőt,

Lehet, hogy nem jól emlékszem a nevére. Várom mielőbbi válaszukat.

Löszönettel és üdvözzel

Menyhárd László,

Delfin — kreatív képességfejlesztő magánóvoda Budapest.

*Megjelent a LIFS Över Gränser idei májusi számában.

Utazás Lappföldön — 6

Hatodik nap:

Abisko – Kiruna – Gällivare – Jokmokk - Arvidsjaur

Ragyogó napsütésre ébredünk. A hőmérsékletet 25 fokra becsülöm. Csalóka, mert ahogy a nap elé felhő úszik, rögtön tizenöt fok lesz. A forró aszfalton levegő egerei, verebek. Az állomásba hosszú szerelvény húz be. Csikorogva fékez, megáll. Katt-csatt-katt-csatt. Sorban csattannak egymáshoz a vasércel megrakott tehervagonok ütközői. Aztán a vonat zöldet kap, és megindul. Katt-Katt-csatt-csatt. A Kiruna bányáiból kitermelt svéd vasércet viszi az "Érc(vas) úton" - Malmban - Narvik télen is jégmentes kikötőjébe. Az állomás mögött táblák jelzik, hogy itt kezdődik a Kungsleden - a Király-ösvény - a svéd nemzeti barangoló ösvény. Törpenyírral benőtt bozotosban kanyargó köves ösvényeken vándorolnak kunyhótól kunyhóig a hátizsákos turisták. A kunyhókban gázfűtés, takarók várják a fáradt turistát. Abiskoból visszafordulunk, Kirunában tankolunk, majd a Gällivare - Jokmokk felé tartó országúton robogunk dél felé. Fáradtak vagyunk, felváltva vezetünk. A gällivarei Sjaunja Szúnyogmúzeum sem csábít megállásra. Pedig ott a távolsági busz is megáll a látogatást igényelő 10 percre. Arvidsjaurban a Lapp Bagolyhoz címzett hangulatos vandrarhembben szállunk meg. A kigyó, mely rávette Ádámot az édes baklövésre ravasz volt, mint egy róka", olvasom az egyik elsárgult újságban. Embereket gyakran hasonlítunk állatokhoz, míg állatokat szinte soha. Pedig a medve könnyen lehet olyan dühös, mint egy méh, a zebircsík tigris is csaphat vércséként áldozatára, és a vízbe esett kutya is nézhet úgy ki, mint egy ázott macska, miközben a zsiráfnyakú hatyúk közül kihúzzák a partra.

Milyen igaz... Lássuk csak! A sebzett oroszán úgy üvöltött, mint a hiéna. A kecske olyan bűdös volt, mint a görény, a teknősbéka úgy mozgott, mint a lajhár, a szöcske akkorát ugrott, mint a bolha. Úgy-e milyen szokatlanul hangzik?

Álmomban a cinkék kiállnak a hangyaszorgalommal épített a fészük szélére, és oroszlánbátorsággal védik meg vízi-lóként tátogó fiókáikat a hiéna szemekkel köröző vércse ellen.

Hetedik nap:

Arvidsjaur - Wilhelmina - Dorotea - Borgvattnet - Åsarna

Almomban sem hittem volna, hogy valamikor „Lappföld fővárosában”, Arvidsjaurban ébredek. Szemerkélő esőben járjuk a város főutcáját. Széles, a közepén bőven van hely télen az eltakarított hó felhalmozására. A házak alacsonyok, a tűzoltóság nem engedélyez a leghosszabb létrájuknál magasabb épületet. Az egyik téren életnagyságú jávorszarvas szoborcsoport. Ha az országúton autóval egy ilyenbe ütközöl, akkor 400-500 kiló örölt-húsba fulladsz. A város szélén falumúzeum van, a közelben nyílt ezüstműzeum teremtette munkalehetőségre idecsődült lappok egykori „munkásszállásai”.

Wilhelmina és Dorotea között többször megállunk gombát szedni az út menti erdőben. A skandináv erdő olyan, mint Ratosnyán, a Keleti-kárpátokban, nyolc-kilencszáz méteres magasságban. Nyaktörő, hepehupás talaját szél döntötte fatörzsek és mohával fedett kisebb-nagyobb szikladarabok borítják. Fenyves, alatta áfonya, az irtásokon málnás. Csak az óriási levelű sárga virágok hiányoznak. Van helyettük apró növesű

vörös áfonya. A sok ismeretlen gombafajta között egy-egy a hirib és légyölő galóca. Soha nem olyan sötét az erdő, mint amikor az éjszakai ég fénylik. A mohával benőtt odúkból varázslók sátáni kacaja hallatszik.

Östersund előtt hatvan kilométerrel letérünk a főútról. Svédország leghíresebb kísértetházát, a Borgvattnet-i paplakot keressük. A hepehupás földutat a lehető legvékonyabb piros vonallal jelzik a térképen. Nagyokat zökkenve, hol a jobb, hol pedig a baloldalon vezetek. A faluban a templom előtt hagyjuk Toyotát, és gyalog folytatjuk a meredek úton a paplakig. (Jó kondíciója lehetett a papnének.) A százéves épületben állítólag megmagyarázhatatlan jelenségek történtek. A lakatra zárt kísértetház falára kifüggesztett ismertető szerint a kísértet a hintaszékéből szokta kibillenteni a papot. A kísértetházban - Egy lélekkel sem találkoztunk - állítólag szálloda működik. Aki itt megszáll, diplomát kap a megrészségért.

A borgvattneti kísértetház felé vezető bekötőúttól megszabadulva, könnyedén robogunk át skyttmoni „erdőbárók” látványos fapalotái között. Skyttmon falucska lakói rengeteg pénzt kerestek azzal, hogy nem adták el erdeiket a nagyvállalkozóknak, és 1874-1910 között kilenc, palotának beillő udvarházat építettek a világ végére. 1900-ban telefon, fűrészmalom és saját villanyerőmű volt a vég-

telen jámtlandi erdők közepén fekvő faluban.

Östersundot kikerüljük, és Åsarnában egy útszéli sportszállóban szállunk meg. Parányi szobánk falán három sísapkás viking mutogatja az érmeit. A szauna nem működik. Sötétedés után lesétálunk a közeli tópartra. A közeli erdő mohával benőtt odúiból varázslók sátáni kacaja hallatszik.

A skandináv erdő olyan, mint Ratosnyán

Nyolcadik nap: Mora - Stockholm

Sokáig alszunk, délre értünk Morába. Mora híres szülötte Anders Zorn (1860-1920) a svéd festőóriás, az akvarell mestere, a női test szépségének megszállottja. Képeinek gyűjteménye és a viking várra emlékeztető lakásmúzeuma a templom mellett van. A képtár falain konkrét, érzéki festmények: a meztelen nő a természetben: dicshimnusz a női test csalogató bájainak. Hétköznapi nők, kecsesen lépkednek a kopasz sziklákon, keresik a nádasban az utat a vízhez.

Zorn feleségével, Emmával Isztambulba utazott nászútra. Útközben megszálltak Nagyenyeden és Brassóban. Zorn három gyönyörű akvarellt festett Erdélyi tartózkodásuk alatt, köztük 1885 októberében a Skollärrahustru i Siebenburgen - Tanítófeleség Erdélyben – című akvarelljét.

Zornék egykori udvarháza (Zorngrden) - gazdasági épületekkel körülvevett, palotához mérhető szürke,

ösidőket sugalmazó épület - múzeum. Az ebédlő ajtajának magas küszöbje, és az alacsony szemöldökfa önkéntelenül is a fejét lehajtó hívatlan vendégre sújtó bárdot juttatja az ember eszébe. Mora koronázatlan királya a templom temetőjében nyugszik.

Harangszó. Három óra van, a közeli harangláb ablakai kinyílnak, majd becsukódnak. Becsatolom a biztonsági övet, és kifarolunk a parkolóból. Hazáig meg sem állunk.

Jegyzetek a "szauna-versenyhez" .

1. Svédországban bastunak nevezik a szaunát. Nem teljesen azonos a finn

szaunával, hanem lényegesebb enyhébb. Niemi végig a bastu szót használja. Szerintem a szauna kétszeresen jobb: ismerős a magyar olvasónak, és mivel Tornedalban - a Torneå folyó völgyében történik, az ottaniak speciális dialektust, tornedal-finn nyelvet beszélnek. Több a finn és számi (lapp) eredetű szó a beszédükben, mint a svéd.

2. vihta - nyírfa virgács, nyírfa galylyakból készült, vastag köteg

3. löylyä - a kövekre öntött vízből keletkező vízgőz

4. laestediánizmus - az aszkétizmusról híres vallási mozgalom a távoli északon. A közösségbe a bünei meggyónása után kerül be az ember. Az istentisztelethez tartozik az extázishoz hasonlítható tánc, a liikutuksia.

5. Gotland - Svédország legnagyobb szigete, népszerű nyári üdülőhely

6. knapsu (többesszám knapsut) - vénasszonyos(ság), anyámasszonyosság, gyámoltalanság

7. ummiko, -t - egynyelvűek, azaz azok, akik csak svédül beszélnek, nem tudnak tordedalfinnül

8. kupari - felcser, természetgyógyász

9. kátrányolaj - mérgező anyag, a rosszminőségű, házi készítésű pálinkában van

10. Pajala - város Tornedalban - a Torne-völgyben

A gombfoci

A legtöbbben csak így ismerik: gombfoci. Márpedig a legtöbbben igenis ismerik Magyarországon és a Kárpát-medencében, a futballt szerető férfiemberek között alig találunk olyat, aki ne gombfocizott volna gyerekkorában. Ebben a tömegben mégis kevesen vannak, akik tudják, hogy a játék - igaz, más, komolyabb néven - valódi sportággá vált úgy egy évtizede. Én is Erdélyben, pontosabban Marosvásárhelyen ismerkedtem meg a gombfocival. Édesapám volt az első mesterem, amikor tizenéves koromban beavatott e játék világába. Az egykori hobbimat azóta már versenyszinten űzöm. Erről

Sok víz lefolyt a Dunán, míg az asztali focisok végre hivatalos szövetséget alakíthattak, és egyben létrehozták az első és máig egyetlen magyar

származású szervezett sportot. Egészen az 1910-es évek legelejéig kell visszamennünk az időben, ha meg akarjuk határozni a játék kezdeteinek hozzávetőleges időpontját. A játék-

Gombfocipálya játékosokkal

Magyar Liget
www.hhrf.org/magyarliget

Szerkeszti:
Lőrinczi-Borg Ágnes
agnesborg@yahoo.se

Főmunkatárs:
Dr. Békássy N. Albert albert@refnet.cz ; Kovács Ferenc
ferenc.kovacs@media.uio.no; Tar Károly tar.karoly@gmail.com

Fiókszerkesztőségek:
Ízland: Katona Mária katona01@hotmail.com; **Koppenhága:** Lázár Ervin
Járkáló és a Látókör tagjai, hamv.laz@get2net.dk; **Lund:** Boross Kálmán
borossalman@hotmail.com; **Malmö:** Dr. Szalontai Éva evaszal@axelero.hu

Honlapszerkesztő: Balázs Viktória
Az aláírt írásokért a szerzők felelősek.

A szerkesztőség a beküldött írások magyarítását kötelességének tartja.
A lapot a lund-i magyar egyesület és jóakaróink sokszorosítják és terjesztik.

szabályok rendkívül futballszerűek és játék közben egy focimeccs érzetét keltik.

Eszközrendszere pedig a kor játékos emberének találékonyságát dicséri. A focistákat kabátgombból készült bábuk személyesítették meg. A gombokat reszelték, csiszolták, hogy még alkalmasabbak legyenek a játékhoz. Gyakran több gombot is egymásra erősítettek dróttal vagy összeragasztották őket szurommal. A kapukat fából barkácsolták és gézből készült hálóval látták el, ami az igazi focikapu érzetét keltette. Akinek még ilyen eszközei sem voltak, azok igen leleményesen papírból hajtogatták kapukat.

A játékosok mozgatását pöcköléssel, körömrányomással vagy fésűvel oldották meg. Ez utóbbit úgy kell elképzelni, hogy a fésűt rányomták a játékos tetejére. Amikor az kissé meggömbült a nyomóerőtől, akkor ferdén lecsúsztatták a játékosról, amit a fésű ez által szinte kilőtt. Kezdetben labda gyanánt először sliccgomb, vagy inggomb szolgált. Szokás volt az inggombot is megmunkálni oly módon, hogy az élét ferdén megreszelve emelésre is alkalmassá tették. Ugyanis a játékos trapéz oldalnézetű lövő éle a labda beresztett részének alá tudott nyúlni, ezzel felrepítve az apró gombocskát a levegőbe. Ilyen módon szép magas, ívelt lövéseket lehetett az ellenfél kapujára küldeni. Később a félig gömbölyű, majd korong alakú műanyag labdák is gyárilag készültek. Pályaként pedig egy futballpályaszerű vonalazással ellátott bármilyen sima, négy-szögletű asztal is megtette.

Lőrinczi István (cézé)

